

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

TECHNICKÁ
UNIVERZITA
V LIBERCI
[WWW.TUL.CZ](http://www.tul.cz)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Realizováno za finanční podpory ESF a státního rozpočtu ČR
v rámci projektu *Zkvalitnění a rozšíření možností studia
na TUL pro studenty se SVP* reg. č. CZ.1.07/2.2.00/29.0011

Pojmenované vzory

Pojmenované vzory (1)

- nezbytné pro složitější jazyky – opakované použití
- **XML syntaxe:**
 - **<define name="jméno">obsah</define>**
 - použití **<ref name="jméno" />**
 - XML vyžaduje jeden kořenový prvek – schéma zabaleno do **<grammar>...</grammar>**
 - **<grammar>** obsahuje právě jeden prvek **<start>** určující výchozí bod schématu

Příklad – XML

```
<grammar>
```

```
<start>
```

```
  <element name="osoba">
```

```
    <ref name="jmeno" />
```

```
    <element name="adresa"><text /></element>
```

```
  </element>
```

```
</start>
```

```
<define name="jmeno">
```

```
  <element name="krestni"><text /></element>
```

```
  <element name="prijmeni"><text /></element>
```

```
</define>
```

```
</grammar>
```

Pojmenované vzory (2)

- **kompaktní syntaxe:**
 - definice: *jméno = obsah*
 - při použití se jednoduše uvede *jméno*
 - není XML, přesto je i zde formálně definován obalový *grammar { ... }*, je ale implicitní – nemusí se uvádět
 - uvnitř *grammar* je právě jedna definice **start = obsah** určující výchozí bod schématu

Příklad – kompaktní

```
grammar {  
  
  start =  
    element osoba {  
      jmeno,  
      element adresa { text }  
    }  
  
  jmeno =  
    element krestni { text },  
    element prijmeni { text }  
  
}
```

Rekurzivní použití

- pojmenované vzory lze používat rekurzivně, ale jen uvnitř element – např.

inline =

```
(text
| element strong { inline }
| element em { inline }
| element span {
  attribute style { text }?,
  inline
})*
```

Definicje języka

Obvyklé návrhy schémat

- **matrjoška**

- přímé vkládání vzorů, jen pro jednoduché jazyky

- **à la DTD**

- samostatná definice pro každý prvek, určující jeho obsah; odkazuje se na definice ostatních prvků
- definice prvku snadno k nalezení

- **orientovaný na obsah**

- definuje obsah každého prvku jako samostatný vzor
- nejsnadněji rozšiřitelné

Ceník jako matrjoška

```
element cenik {  
  element zbozi {  
    element nazev { text },  
    element cena { xsd:decimal }  
  }+  
}
```

Ceník à la DTD

```
grammar {  
  start = prvek-cenik  
  prvek-cenik = element cenik { prvek-zbozi+ }  
  prvek-zbozi = element zbozi {  
    prvek-nazev,  
    prvek-cena  
  }  
  prvek-nazev = element nazev { text }  
  prvek-cena = element cena { xsd:decimal }  
}
```

Ceník podle obsahů

```
grammar {  
  start = element cenik { cenik-obsah }  
  cenik-obsah = element zbozi { zbozi-obsah }+  
  zbozi-obsah =  
    element nazev { nazev-obsah },  
    element cena { cena-obsah }  
  nazev-obsah = text  
  cena-obsah = xsd:decimal  
}
```

Pokročilé konstrukce

Vkládání definic

- do grammar lze vložit další z externího souboru – vloží se všechny jeho definice
 - XML: **<include href="lokátor-souboru"/>**
 - kompaktní: **include "lokátor-souboru"**
- umožňuje vytvářet knihovny „předvařených“ definic

```
<grammar>  
  <include href="typedef.rng"/>  
  ...  
</grammar>
```

```
grammar {  
  include "typedef.rnc",  
  ...  
}
```

Úprava vložených definic

- lze změnit vybrané definice z vloženého souboru

- XML:

```
<include href="lokátor-souboru">  
  <define name="jméno">  
    nová-definice  
  </define>  
</include>
```

- kompaktní:

```
include "lokátor-souboru" {  
  jméno = nová-definice  
}
```

Odkazy na externí definice

- lze využívat vzory uložené v jiných souborech (obsahem souboru musí být jeden vzor)
 - XML: **<externalRef href="lokátor-souboru" />**
 - kompaktní: **external "lokátor-souboru"**

```
<element name="prodejna">  
  <externalRef href="cenik.rng" />  
  <element name="vedouci">  
    <text />  
  </element>  
</element>
```

```
element prodejna {  
  external "cenik.rnc",  
  element vedouci { text }  
}
```

Kombinování definic

- schéma může obsahovat několik **stejnomených definic** – kombinují se
- nutno definovat způsob kombinace
 - XML: atribut **combine**, hodnoty **choice** a **interleave**
 - kompaktní: znaky **|=** a **&=** místo **=**
 - všechny definice pro stejné jméno musí mít totožný způsob kombinování
 - u jedné lze vynechat – výhodné pro úpravy knihoven

Příklad: alternativy pro jméno

```
<define name="jmeno">  
  <element name="jmeno">  
    <text/>  
  </element>  
</define>
```

```
<define name="jmeno" combine="choice">  
  <element name="krestni">  
    <text/>  
  </element>  
  <element name="prijmeni">  
    <text/>  
  </element>  
</define>
```

```
jmeno =  
  element jmeno { text }  
  
jmeno |=  
  element krestni { text },  
  element prijmeni { text }
```

Jmenné prostory (1)

- Relax NG podporuje jmenné prostory
- XML syntaxe:
 - atribut ***ns="lokátor-jmenného-prostoru"*** u prvku **element**
 - dědí se, stačí uvést u kořenového prvku
 - atribut **ns** lze uvést i u prvků **attribute**; implicitní hodnotou je prázdný řetězec
 - jmenné prostory lze deklarovat i standardně a používat prefixy v hodnotě atributu **name**

Jmenné prostory (2)

- kompaktní syntaxe:
 - na začátku je třeba deklarovat prefixy jmenných prostorů
namespace prefix = "lokátor-jmenného-prostoru"
 - deklarace se nemohou vnořovat, nepřenášejí se z vkládaných souborů
 - lze deklarovat implicitní jmenný prostor:
default namespace = "lokátor-jmenného-prostoru"
(opět se nevztahuje na atributy)
 - nemá-li vložený soubor (**include**, **external**) vlastní implicitní jmenný prostor, zdědí jej od vkládajícího

Příklad s implicitním prostorem

```
<element name="cenik"  
  ns="http://www.kdesi.cz/relax/cenik">  
  <oneOrMore>  
    <ref name="zbozi"/>  
  </oneOrMore>  
</element>
```

```
<define name="zbozi">  
  <element name="zbozi">  
    <element name="nazev">  
      <text/></element>  
    <element name="cena">  
      <text/></element>  
  </element>  
</define>
```

```
default namespace =  
  "http://www.kdesi.cz/  
  relax/cenik"
```

```
element cenik {  
  zbozi+  
}
```

```
zbozi = element zbozi {  
  element nazev { text },  
  element cena { text }  
}
```

Obsah podle kontextu

- Relax NG umožňuje definovat strukturu dokumentu v závislosti na jeho obsahu
- hodnota prvku či atributu může ovlivnit, jaké další prvky/atributy dokument bude obsahovat
- technická realizace:
výběr ze skupin, do nichž patří prvek/atribut s danou hodnotou a věci na něm závislé
- příklad: u hudby nás zajímá interpret, u SW licence

Příklad závislosti na kontextu

```
<element name="cd">
  <element name="nazev">
    <text/></element>
  <choice>
    <group>
      <attribute name="druh">
        <value>hudba</value>
      </attribute>
      <element name="interpret">
        <text/></element>
      </group>
      ...
    </choice>
  </element>
```

```
element cd {
  element nazev { text },
  ( attribute druh { "hudba" },
    element interpret { text } )
  |
  ( attribute druh { "sw" },
    element licence { text } )
}
```

Dokumentace (1)

- nemá speciální dokumentační prvky, lze vložit cokoli
- **XML syntaxe:**
 - prvky z jiných jmenných prostorů než `http://relaxng.org/ns/structure/1.0` jsou ve schématu ignorovány
 - lze využít pro vkládání dokumentace a komentářů

```
<element name="zbozi">  
  <html:p><html:strong>zbozi:</html:strong>  
  jedna položka ceníku.</html:p>  
  ...  
</element>
```

Dokumentace (2)

- **kompaktní syntaxe:**

- dokumentace bývá v XML
- pro ohraničení se používají [...]
- přesná syntaxe závisí na umístění (před/za/mimo prvek)

```
[ html:p [ html:strong [ zboží ]  
jedna položka ceníku. ] ]  
element zboží {  
  ...  
}
```


Dokumentace (3)

- **kompaktní syntaxe:**
 - připouští komentáře, zahájeny znakem **#**
 - specifikace kompatibility s DTD zavádí prvek `documentation`; zkrácená syntaxe **## text**

```
## jedna položka ceníku      namespace a =
element zbozi {              "http://relaxng.org/ns/compatibility/annotations/
...                           1.0"
}                               [ a:documentation [
                               jedna položka ceníku ] ]
                               element zbozi {
...
}                               }
```